

AMARUBA MARHANZI EMWA ABAKORINTI

Enshokolezi: Paolo acîmanyîsa, ahâna omusingo anavuga omunkwa

¹ Paolo wahamagalagwa mpu abè ntumwa ya Yezu Kristu oku bulonza bwa Nyamuzinda, na mwene wîrhu Sositeni,

² oku Ekleziya ya Nyamuzinda eri e Korinti, kuli balya bacêsibwe muli Yezu Kristu, bahamagalwa mpu babè batagatifu haguma na balya boshi baderha izîno lya Nyakasane Yezu Kristu, Nnâmahanga wîrhu na Nnâhamwâbo, ngasi aha bali boshi.

³ Kuli mwe enshôkano n'obuholo bw'emwa Larha Nyamuzinda na Nyakasane Yezu Kristu!

⁴ Ntahusa kuvuga Nyamuzinda omunkwa erhi mwe murhuma kw'erya nshôkano ya Nnâmahanga mwahâbagwa muli Yezu Kristu.

⁵ Bulya muli Ye, mwayunjuzîbwe obuhirhi boshi, bulya bw'oluderho lwa Nnâmahanga boshi na bulya bw'obumanye boshi,

⁶ kulya kubà ebinwa bya Kristu byasêzire muli mwe.

⁷ Na ntyo ntà ngalo ya nshôkano mubuzire, obu mudwîrhe mwalinga okucîyêrekana* kwa Nnawîrhu Yezu Kristu.

* **1:7 1, 7** Mwâmi Yezu âcîyêrekana amango agaluka al'itwîra abantu olubanja luzinda.

⁸ Yêne wayôrha ammuzibuhya, lyo muyêra oku Lusiku Lwa Nnawîrhu Yezu Kristu†.

⁹ Arhatwa omu kanwa kâge oyo Nyamuzinda wammuhamagalaga omu cinyabuguma c'Omugala, Nnawîrhu Yezu Kristu.

I. Okurhayumvanya n'okusârhaza

Ka Kristu ali muberemwo

¹⁰ Mwe mukasinga mâshi, bene wîrhu, oku izîno lya Nnawîrhu Yezu Kristu, muyumvanye; mumanye mwankac'iberamwo; mubè baguma omu murhima, n'omu nkengêro.

¹¹ Bulya, yâgi bene wîrhu, nayumvîrhe kuli mwe, oku bantu b'emwa Kolowe, mpu akadali kali ekarhî kinyu.

¹² Kwo kuderha oku ngasi muguma anakaderha, erhi: «Niono, ndi wa Paolo! Nâni, ndi wa Apolo! Nâni, ndi wa Kefa! Nâni niehe, ndi wa Kristu!»

¹³ Ewe, ka Kristu aligi muberemwo? Ka Paolo ye wammubambiragwa oku musalaba? Nîsi k'ow'izîno lya Paolo mwabatizibagwa?

¹⁴ Mvuzire Nyamuzinda omunkwa, kulya kubà ntâye nabatizize muli mwe, kuleka Krispo na Kâyo.

¹⁵ Ntyo kurhâbè owaderha mpu mwabatizîbwe oku izîno lyâni.

¹⁶ Nêci we! nabatizize n'abà aha mwa Stefana. Ntâ handi nkengîre nabatizize omuntu!

Obushinganyanya bw'igulu n'obushinganya bw'abakristu

† **1:8 1, 8** Olusiku lwa Nnawîrhu Yezu Kristu, lwo lusiku ashubira en'igulu n'irenge, al'itwîra abantu boshi olubanja.

¹⁷ Bulya Kristu arhantumaga mpu mbatize, ci mpu mmanyîse Emyanzi y'Akalembe, na buzira okukolêsa obwenge bw'enderho‡, omusalaba gwa Kristu gwankashuba busha.

¹⁸ Nêci, oluderho lw'omusalaba liri isirhe oku mihera, ci oku bâyacire, kuli rhwe, buli buhashe bwa Nyamuzinda.

¹⁹ Bulya kuyandisirwe, mpu: «*Nâshaba obushinganyanya bw'abashinganyanya, nahirigisa obukengêre bw'ab'obukengêre bunji*».

²⁰ Omushinganyanya ngahi aligi? Ngahi aligi omuntu wasomire binji? Omurhimanya wa hano nshi ngahi abà wâni? Obushinganyanya bw'igulu ka Nyamuzinda arhabuhindulaga isirhe?

²¹ Bulya n'obushinganyanya bwâlyo igulu lirhamanyaga Nyamuzinda omu bushinganyanya bwâge, Nyamuzinda anacilonza okuciza abemêzi n'isirhe ly'enyigîriza zâge.

²² Nêci, Abayahudi bahûna ebimanyîso, nabo Abagereki balonza obushinganyanya!

²³ Rhwêhe rhuyigîriza Kristu, olya bamanikaga oku musalaba. Oku Buyahudi ziri nshonyi, n'oku bapagani liri isirhe,

²⁴ ci oku bahamagale, Abayahudi n'Abagereki, Kristu ali buhashe bwa Nyamuzinda na bushinganyanya bwa Nyamuzinda,

²⁵ Bulya ehiri isirhe emwa Nyamuzinda, hilushire abantu obushinganyanya, n'ehiri ngonyi emwa Nyamuzinda hilushire abantu

‡ **1:17 1, 17** Obwenge bw'enderho: Okukolêsa obwenge bw'obukengêre bwîrhu bwône; kuli kulahira okugera omu njira Nnâmahanga yêne arhutwîrre. **1:19 1, 19** Iz 29, 14.

emisî.

²⁶ Mâshi bene wîrhu, ka murharhang'ilola oku mwahamagalagwa. Abagwêrhe obushinganyanya bw'eby'en'igulu barhali banji, n'abagwêrhe obuhashe barhali banji, n'ababurhe nabo barhali banji.

²⁷ Ci eliri isirhe en'igulu; lyo Nyamuzinda acîshozire, mpu ayagîrizemwo abashinganyanya; n'obulî buzamba en'igulu, bwo Nyamuzinda acîshozire, mpu abonêsemwo emisî enshonyi;

²⁸ ehirhagwêrhi maburhwa minjà en'igulu, hiryà bagayayaguza, ehyo hyo Nyamuzinda acîshozire; acîshoga ehirhahali, mpu hihirigise ehiali,

²⁹ mpu lyo harhag'ibà eciremwa cacîbona embere za Nyamuzinda.

³⁰ Bulya ye wammuhisagya muli Yezu Kristu, owahindusire bushinganyanya bwîrhu w'emwa Nyamuzinda na bwimâna bwîrhu, na butagatîfu na buchunguzi bwîrhu;

³¹ mpu lyo nk'oku biyandisirwe, *owalonza obukuze, abulongeze muli Nyakasane.*

2

¹ Niehe, bene wîrhu, erhi nyisha emwinyu, ntayishag'immubwîra obuhamîrizi bwa Nyamuzinda n'enderho z'obukulu nîsi erhi z'obushinganyanya.

² Nanga, omu karhî kinyu ntaderhaga nti manyire kandi kantu okuleka Yezu Kristu, n'olya Yezu Kristu bamanikaga oku musalaba

³ Na niene; erhi ndi ekarhî kinyu, nali nka ngonyi, mwôba, nali nnandwîrhe nadirhimana.

⁴ N'enderho zâni n'obugo bwâni birhàli nka binwa bya kuyêmêza by'obushinganyanya; ci bwàli buhamîrizi bwa Mûka n'obuhashe bwâge,

⁵ ly'obuyêmêre bwinyu burhayegemera obushinganyanya bw'abantu, ci obuhashe bwa Nyamuzinda yêne.

⁶ N'obwo abakola bimâna bya bugula mbabwîriza, cikwône arhali bulà bugula bwa mw'eri igulu, arhanali bulà bw'abaluzi b'en'igulu bayish'ihirigirha.

⁷ Ci obushinganyanya rhuderha, bunali bushinganya bwa Nyamuzinda, bumanye bw'ihwe bwayôrhaga bubà bufulike, bulya Nyamuzinda ali arhubîkirebwo kurhenga embere ly'amagana g'emyâka, mpu buyish'ibà irenge lîrhu.

⁸ Obwo bushinganyanya ntà muluzi wa mw'eri igulu obuyishi, -bacibumanyaga, barhankabambire Nyakasane w'irenge oku musalaba; -

⁹ ci nka kulya biyandisirwe, rhudwîrhe rhwammubwîra**ebi isù lirhasâg'ibona, n'ebi okurhwiri kurhasâg'iyumva, n'ebirhasâg'isôkera omu murhima gw'omuntu, birya byoshi Nyamuzinda arheganyizagya abarnuzigira.*

¹⁰ Bulya rhwe Nyamuzinda abimanyisize n'Omûka gwâge; na Mûka ye vûlula byoshi, ciru n'amahwe ga Nyamuzinda.

¹¹ Omu bantu ka hali oyishi eciba omu muntu okuleka omûka gwâge? Kwo n'okwo, ntâye oyishi

* 2:9 2, 9 ebi isù lirhasâg'ibona n'irhwirhi lirhasang'iyumva...: Iz 64, 4.

amahwe ga Nyamuzinda okuleka Omûka gwa Nyamuzinda.

¹² Ci rhwono, arhali mûka gw'en'igulu rhwahâbirwe, ci Mûka gwa Nyamuzinda, lyo rhumanya enshôkano Nyamuzinda arhugabîre.

¹³ Na nka rhwaziderha, rhurhaziderha omu iderha lyayigîrizibagwa n'obushinganyanya bw'abantu, ci omu iderha rhwayigîrizibagwa na Mûka; ye manyîsa eby'omûka omu iderha ly'omûka.

¹⁴ Omuntu ocîkubagira oku bwôge yênene, arharhimanya ebirhenga emwa Mûka gwa Nyamuzinda, bulya kuli ye liri isirhe, arhankanabi-manyanya, bulya ebyo bimanyikana n'oburhabâle bwa Mûka.

¹⁵ Omuntu ocîkubagira Mûka yêhe, atwa emmanja za ngasi byoshi, ci yêhe arhatwîrwa na ndi.

¹⁶ Ndi okola omanyire ebi Nyakasane agerêrîze, akaderhaga mpu amuhanûla? Ebi Kristu agerêrîze rhwêhe rhubigwêrhe†.

3

¹ Bene wîrhu, niehe ntahasha okum-mushambâza nka bantu bacîkubagira Mûka, ci nka bantu bacîkubagira eby'omubiri, nka bâna barhò muli Kristu.

² Mpyuhyu nammuhîre nti munywe, ci ntam-mulisagya biryo bizibu; bulya murhankashu-bir'ibigala; ciru na buno murhankashub'ihasha,

³ kulya kubà mucicîkubagira eby'omubiri. Oku haciri obwâgalwa n'akadali ekarhî kinyu, k'erhi

† 2:16 2, 16 nkaba co canarhumire abwîra abaganda oku bali bîra gâge, lolà Ywn 15, 15.

murhaciri bantu bacîkubagira eby'omubiri obwo, k'erhi n'olugendo lwinyu lurhali nka lwa bantu kwône obwo?

⁴ Bulya mubwîrana, mpu: «Niono, ndi wa Paolo», n'owundi, mpu: «Nâni, Apolo ye ndikwo», ka kurhali kwa bantu kwône okwo?

Omukolo gw'abaja-bugo

⁵ Apolo aligi cici? Na Paolo aligi cici? Bashizi bammuhisagyakwo obuyêmêre, na ngasi muguma wa muli bo nk'oku Nyakasane amushobôzize.

⁶ Nie ono nazindaga nahinga, Apolo adômera; ci Nyamuzinda ye wakuzize emburho.

⁷ N'ohinga arhali cici, n'odômera kwo na kwo, ci okuza emburho yêne Nyamuzinda.

⁸ Ohinga n'odômera bo baguma, ci ngasi muntu ayish'ihembwa nk'oku anakozire.

⁹ Bulya kugwâsa rhugwâsa Nyamuzinda; muli ishwa lya Nyamuzinda, muli bûbake bwa Nyamuzinda.

¹⁰ Nk'oku nanal'impîrwe enshôkano ya Nnâmahanga, naj'aho, nabanda ibuye lirhanzi omu ciriba, nka kula omûbasi mwinjà anajira. Owundi ayubakirakwo. Ci ngasi muguma alole bwinjà kurhi ayûbasirekwo.

¹¹ Bulya ntâye wankabanda ecindi ciriba kuleka ecihali, kwo kuderha Yezu Kristu.

¹² Eerhi omuntu ankayûbakirakwo eco ciriba n'amasholo, erhi n'ebyûma, erhi n'amabuye g'engulo ndârhi, erhi n'emirhi, erhi n'obukere, nîsi n'obwâsi,

¹³ omukolo gwa ngasi muguma gwanayish'ibonekana. Olusiku lwanaguyêrekane, bulya

olwo Lusiku omu muliro lwayish'imanyirwa, n'ogwo muliro gwo gwâmanyîse omulimo gwa ngasi muguma nk'oku gunali.

¹⁴ Obûbake bw'omuntu erhi bwankasêra oku ciriba, nnabo anahâbwa oluhembo.

¹⁵ Obûbake bw'omuntu erhi bwankagulumira, nnabo anahona; yêhe anacira yêne, cikwône nka owagera omu bwihîrà.

¹⁶ Ka murhamanyiri oku muli nyumpa ya Nyamuzinda n'oku Omûka gwa Nyamuzinda gumulimwo?

¹⁷ Erhi hankajira owashâba aka-Nyamuzinda, Nyamuzinda anamushâbûla. Bulya aka-Nyamuzinda kabà katagatîfu, n'ako ka-Nyamuzinda, mwe ko.

Amahano

¹⁸ Ntâye ocîrhebage yêne! Muli mwe erhi hankajira owacîkebwa mpu ali mushinganyanya omu masù g'eri igulu, acîjire musirhe ly'abà mushinganyanya;

¹⁹ bulya obushinganyanya bwa mw'eri igulu bubà isirhe omu masù ga Nyamuzinda. Kuyan-disirwe, mpu*: «Ye gwakiza abashinganyanya omu mirhego yâbo»;

²⁰ na kandi, mpu†: «Nyakasane ayishi enkengêro z'abashinganyanya»; arhahabiri oku ziri za busha.

²¹ Ntyo, ntâye ocîkuzizagye irenge ly'abantu; bulya byoshi biri binyu:

* **3:19 3, 19** Abarhimanya anabagwârhe omu mirhego y'amenge gâbo, Ayu 5, 13 † **3:20 3, 20** aha halinzir'ishusha, Lul 94(93), 11.

²² abè Paolo, abè Apolo, abè Kefa, libè igulu, bubè buzîne erhi lufù, bibè by'ene erhi b'irhondo, byoshi biri binyu;

²³ ci mwoyo mubà ba Kristu, na Kristu abà wa Nyamuzinda.

4

¹ Kuziga kukwânîne barhulole nka barhumisi ba Kristu, nk'abarhumirwe naye okugabira abantu amahwe ga Nyamuzinda*.

² Nêci, bahûna abarhumisi, kuli kubà nkubagirwa.

³ Niehe ntankababala erhi, nankaderhwa mwinjà erhi mubî ninyu, nîsi erhi aha ngombe y'abantu. Nâni niene ntankacîtwîra olubanja.

⁴ Omurhima gwâni ntâco guntumuzize, ci arhali kwo kuderha oku ndi mwêru-kwêru. Omutwî w'emmanja wâni, ye Nyakasane.

⁵ Kuziga murhatwaga olubanja lwa bene dubaduba. Muleke Nyakasane ayishe, ye wash'imoleka ebifulike omu mwizimya, anabishûle emihigo eri omu murhima. Okubundi ngasi muguma ayish'ihâbwa na Nyamuzinda obukuze bumukwânîne.

⁶ Muli ebyo byoshi, bene wîrhu, nacîjizire lwîganyo rhwe n'Apolo erhi mwe murhuma. Nalonzagya nti murhuyigirekwo ogu mugani:

* **4:1 4, 1** Amahwe ga Nyamuzinda bwo buhirhi bwoshi bw'enyigîrizo n'obuzîne Larha Nnâmahanga amanyîsize anashobôza abantu. Omu katekisimu bakâg'idôsa, mpu: «Myanzi ya Kalembe ehi Yezu arhubwîzire?» Ishuzo, mpu: «Emyanzi y'Akalembe Yezu arhubwîzire yeyi: Nyamuzinda ye Sho omuzigira, alonzize muyôrhe nka bâna bâge hano igulu.»

«Ntâco kulusha ebyayandisirwe», lyo harhajira owacîbonera muguma mpu alushire owundi;

⁷ Ndi wakuhâga ecirhuma orhumânini n'abandi? Cici ojira orhahâbagwa? N'akabà kuhâbwa wacihâbagwa, câ cirhuma walimbira abandi nka kulya arhali kuhâbwa wahâbagwa?

⁸ Lêro mukolaga muyigusire! Lêro mukolaga muli bagale! Buzira rhwe mukola bâmi! Ciru mucibâga bâmi, nîrhu rhukayîma haguma ninyu!

⁹ Bulya, kwo ncîkebirwe, Nyamuzinda arhujizire bikabulirwa, rhwe ntumwa, nk'abatwîrîrwe okufâ. Nêci, rhwabîre masheka omu masû g'igulu na bamalahika n'abantu:

¹⁰ Rhwono rhuli basirhe erhi Kristu orhuma, ninyu muli bîrhonzi muli Kristu; rhwono rhuli ngonyi, ninyu muli ba-misî; mwoyo muli bak-engwa, nîrhu bagaye.

¹¹ Ciru na buno rhuli bufâ n'ishali, n'enyôrha, n'okubula ehi rhucîbwîsire; rhudwîrhe rhwalibuzibwa, na ntâho rhujira rhwankahanda.

¹² Rhudwîrhe rhwarhindibuka n'okukola n'enfune zîrhu. Badwîrhe barhujâcira, nîrhu rhubahè obwangà; badwîrhe barhulibuza, nîrhu rhucîhumbire;

¹³ badwîrhe barhubêshera, nîrhu rhwanarhûliriza. Rhwabirage nka bijandagwa by'igulu na nka camvu ca boshi kuhika ene.

¹⁴ Ntayandisiri ebyo nti mmubonêse nshonyi, ci kuderha nti mmukalihire kulya omuntu akalihira abâna bâge bazigirwa.

¹⁵ Bulya ciru wankajira balezi bihumbi n'ebihumbi muli Kristu, basho barhali banga. Nêci, niene nammuburhaga n'Emyanzi y'Akalembe muli Yezu Kristu.

16 Mmuhûnyire, mâshi mwe mukonkwa, mushimbe olwiganyo lwâni.

17 Co canarhumaga nammurhumira Timoteyo, mugala wâni ntonya n'okwânîne okucîkubagirwa muli Nyakasane; ammukengêza oku nyôrha n'oku nyigîriza muli Kristu, kulya nanyigîriza hoshi hoshi omu Ekleziya zoshi.

18 Erhi bacîkêbwa mpu nkaba ntayisha emwinyu, baguma babirigirhana n'obucîbone.

19 Cikwône ndi hôfi h'okummuyishira, Nyakasane akulonza; niene namanya abo babirigirhîne n'obucîbone, nabamanyira kw'ebi bankahash'ijira, ci arhali oku binwa byâbo.

20 Bulya Obwâmi bwa Nyamuzinda burhaba omu binwa, ci omu bijiro.

21 Cici mucîshozire? Ka mulonzize mmuyishire n'eminyuli, nîsi erhi mulonzize nyishe n'obuzigire n'omurhima gw'obutûdu?

5

Murhenze obubî ekarhî kinyu

1 Emyanzi ejîre yarhenga emwinyu, bya nshonyi byône byône, ciru na birya birhajirwa omu bapagani, kuhika muguma muli mwe ayanka muk'îshe!

2 Eerhi munadwîrhe mwabirigirhana n'obucîbone obwo! ahâli h'okujà omu mishîbo, ly'oyo muntu wajiraga ntyo ammurhengamwo!

3 Niehe, ciru akabà ntali muli mwe n'omubiri, ndi muli mwe n'omûka, n'olw'oyo muntu wajiraga ntyo, mîra nalutwâga nka kulya ho nali.

⁴ Kukwânîne, oku izîno lya Nyakasane Yezu, rhujè haguma, mwoyo n'omûka gwâni, haguma n'obuhashe bwa Nyakasane Yezu

⁵ n'oyo muntu akwêbwe Shetani, omubiri guherêrekere, ly'omûka gwâge gucira Olustku lwa Nyakasane*.

⁶ Obucîbone bwinyu burhali bwo! Ka murhamanyiri oku hya-bunya-lwango hisungunu hinarhume omugati gwarhundûka?

⁷ Mucîsêze, mucîrhenzekwo engeso nkulûkulù, muhiduke mugati muhyâhya, bulya muli mugati gurhalimwo lwango. Bulya Kristu, ye Mwâna-buzi wa Basâka, abazirwe.

⁸ Kuziga olusiku lukulu rhurhalujiraga n'engezo nkulûkulù, nîsi erhi n'olwango lw'obubî n'olw'obulyâlya, ci n'omugati muhyâhya gurhalimwo lwango†, gwo murhima gucîre n'ogw'okuli.

⁹ Omu maruba‡, erhi nyandika nti mumanye mwankashangîra n'abarhaba nshonyi,

¹⁰ ntaderhaga kuguma oku bumaguza ba mw'eri igulu, nîsi erhi abazigira ebirugu by'en'igulu n'ebishungu, erhi abaharâmya ebiremwa. Acibâga ntyo, murhankacibezire en'igulu.

* **5:5 5, 5** Oyo mukristu mubî ali mukage omu Ekleziya: anakola ahîrwe Shetani mpu amuhane. Ci ahâbirwe obwo buhane mpu lyo aciyunjuza, lyo n'omûka wâge guyish'icunguka. † **5:8 5, 8** Emwa Abayahudi, bakâg'ikabulira omugati gwa mîra oku lwa Basâka, barhâllyaga ogurhali mugati muhyâhya gurhalimwo lwango erhi ngezo. Oku mukristu, omugati gwa mîra, zo ngeso mbî n'omuhyâhya gwo murhima muhyâhya guli nk'ogwa Nnawîrhu Yezu Kristu. ‡ **5:9 5, 9** Ago maruba marhanzi gahezire.

11 Nammuyandikîre nti mumanye mwankakômera ngasi yêshi oderhwa mwene wîrhu akabà ali mumaguza, nîsi erhi akabà azigira ebirugu by'en'igulu, erhi aharâmya ebiremwa, akabà asîma okujâcirana, nîsi erhi akabà abà mulalwè erhi cishungu; omuntu wa bene oyo, ciru mumanye mwankalira haguma naye.

12 Abâli embuga§, cici mbashimbîre nti nabatwîra olubanja? Kali abâli omu ndalâlâ bo mutwîra olubanja ninyu?

13 Abâli embuga, Nyamuzinda wâbatwîre olubanja. Omubî mumurhenze ekarhî kinyu.

6

Okurhajîsa bene winyu lubanja aha ngombe y'abapagani

1 Owa muli mwe erhi acibà agwêrhe olubanja boshi n'owâbo, k'anaderhage mpu aluhêka aha ngombe y'endyâlya* ahâli h'okuluhêka aha ngombe y'abashinganyanya?

2 Nkabaga murhamanyiri oku abashinganyanya† bo bayish'itwîra igulu olubanja. N'akabà mwe mwayish'itwîra igulu olubanja, ka murhakwânîni okutwa ezo mmanja za busha-busha?

§ 5:12 5, 12 Abâli embuga: Kwo kuderha abarhali omu mulala gw'Abemêzi, omu Ekleziya. * 6:1 6, 1 Ezo ndyâlya, bo batwî b'emmanja barhali bemêzi, bo bapagani barhajira bushinganyanya. † 6:2 6, 2 Abashinganyanya bayish'itwîra igulu olubanja, haguma na Kristu, ye mutwî w'emmanja mukulu.

³ Ka murhamanyiri oku rhwayish'itwîra bamalahika olubanja? Emmanja za hano igulu ka zirhuyabirage?

⁴ Nka mulikwo olubanja, mwêhe munaluhêkerage balya Ekleziya egaya mpu balutwe!

⁵ Nkudesire nti lêro enshonyi zimmugwârhe! Kuziga murhalimwo mugula wankafunga bene wâbo!

⁶ Onabonage omukristu ahêka owâbo mukristu aha ngombè, n'okwo embere z'abapagani!

⁷ Kunakola kuhimwa okwo, erhi muhêkana aha balume mwene na mwene. K'erhi murhaleka bakammunyaga erhikwo?

⁸ Ci mwêhe mubâge mwe mujira okurhash-ingânîni, mubâge mwe munyaga abinyu, n'obwo bali bene winyu!

⁹ Ka murhamanyiri oku abajira okurhash-ingânîni barhakayîma omu Bwâmi bwa Nyamuzinda? Mumanye mwankacîrheba! Oli abajira eby'enshonyi, oli abaharâmya ebiremwa, oli abagonyi, oli ab'engeso mbî, oli entazi,

¹⁰ oli ebishambo, oli abasîma eby'en'igulu, oli abalalwe, oli abakajâcira abâbo n'ebishungu, abo boshi barhalimwo owayîme omu Bwâmi bwa Nyamuzinda.

¹¹ Okwôla baguma muli mwe bakuli. Ci mwacîshusire, mwacêsîbwe, mwajizirwe bêru-kwêru oku izîno lya Nyakasane Yezu Kristu n'omu Mûka gwa Nyamuzinda wîrhu.

Mukaz'iyâka eby'enshonyi

¹² «Ntâco ntagwêrhi obuyêmêre bw'okujira»; ci arhali byoshi bigwêrhe akamalo, «Ntâco

ntagwêrhi obuyêmêre bw'okujira‡», ci niono ntankalonza okubà mujà wa kantu kalebe.

¹³ Ebiryo biri bya nda, n'enda eri ya kulya; ci Nyamuzinda ayashabûle enda n'ebiryo. Ci omubiri gwôhe gurhali gwa kujira eby'enshonyi; ci guli gwa Nyakasane, na Nyakasane ali wa mubiri.

¹⁴ Na Nyamuzinda wafûlaga Nyakasane, ânarhufûle nîrhu n'obuhashe bwâge.

¹⁵ Ka kuhaba muhabire oku emibiri yinyu biri birumbu bya Kristu? Njag'iyanka ebirumbu bya Kristu, mbijire birumbu bya mukazi wa cirala? Kubêsha!

¹⁶ Nîsi ka kuhaba muhabire oku olungana n'omukazi w'ecirala, banashube mubiri muguma bo naye? Bulya kudesirwe, mpuŞ: «*Bombi bashuba mubiri muguma.*»

¹⁷ Ci olungana na Nyakasane yêhe, anashube mûka muguma gwône bo naye.

¹⁸ Kaz'imuyâke eby'enshonyi! Ngasi câha omuntu ankahash'ijira, cirharhenga omu mubiri gwâge. Ci ojira eby'enshonyi, yêhe mubiri gwâge ahemukira.

¹⁹ Nkabaga murhishi oku omubiri gwinyu kali ka-Nyamuzinda ka Mûka Mutagatîfu om-mubâmwo; oyu mwahâbagwa na Nyamuzinda, n'oku murhaciri binyu mwene?

²⁰ Bulya kugulwa mwaguzirwe! Kuziga muhè Nyamuzinda irenge omu mibiri yinyu.

II. Enyigîrizo za ngasi lubero

‡ 6:12 6, 12 Ebyo binwa abantu babî bakâg'ibiyumva n'okubikolêsa kubî. § 6:16 6, 16 Aha hakengezize Murh 2, 24.

7

Obuhya n'obulamba

¹ Rhulolage birya mwanyandikiraga. Kuli kwinjà omulume arhahume oku mukazi.

² Cikwône akaga k'okujira kubî karhumire, kukwânîne ngasi mulume abè na mukâge, na ngasi mukazi abè n'îba.

³ Omulume ajire ebi arhegisirwe okujirira mukâge, naye omukazi ajire ebi arhegisirwe okujirira îba:

⁴ Omukazi ntà buhashe agwêrhe oku mubiri gwâge, ali w'îba. Omulume naye kwo na kwo, ntà buhashe agwêrhe oku mubiri gwâge, ci ali wa mukâge.

⁵ Harhajiraga owalahirira owâbo; ci bombi banayumvanya, kuhika kasanzi kalebe, lyo mujira nsiku mwashenga. Okubundi mushub'ishubira haguma, Shetani alek'ibona igwârhiro ly'okummushumika erhi buzamba bwinyu burhuma.

⁶ Okwo ndesire lirhali irhegeko, ci kummufà lukogo.

⁷ Nankasîmire boshi babè akâni; ci ngasi muntu ahâbwa na Nyamuzinda yâge yâge nshôkano, muguma eyi, owundi era.

⁸ Cikwône abalamba n'abakana mbabwîzire oku kuli kwinjà kuli bo bayôrhe akâni.

⁹ Ci bakabà barhankahash'icîlanga, bajè omu buhya; bulya aha omuntu ankahya, ankajà omu buhya.

¹⁰ Nabo abayankîne, alagi irhegeko mbahîre; câba arhali nie, ci Nyakasane: Omukazi amanye ankaleka ibà.

¹¹ N'erhi ankamuleka, arhajaga oku wundi mulume, erhi bashub'iyumvanya bo n'ibà. Naye omulume amanye ankahulusa mukâge.

¹² Abandi, niene mbabwîzire, arhali Nyakasane, nti: «Erhi mwene wîrhu muguma ankabà agwêrhe omukazi orhali mwemêzi, n'oyo mukazi ayêmêre okubêra bo naye, arhamuhulusagya».

¹³ N'erhi omukazi ankabà agwêrhe omulumè orhali mwemêzi, n'oyo mulume ayêmêre okubêra bo naye, arhamulekaga.

¹⁴ Bulyâla omulume orhali mwemêzi acêsîbwe* na mukâge, n'omukazi orhali mwemêzi acêsîbwe n'ibà oli mwemêzi. Acibâga birhali ntyo, rhinga abâna binyu bazinzire. Ci buno bali bacêse.

¹⁵ Ci olya orhali mwemêzi† erhi ankalonza okugenda, anagende; omu kwa bene okwo, olya mwene wîrhu erhi mwâli wîrhu barhali bashwêke: bulya Nnâmahanga ammuhamagîre mpu mulere n'omurhûla.

¹⁶ K'omanyire, we mukazi, erhi wâciza balo? K'omanyire, we mulume, erhi wâciza mukâwe?

¹⁷ Aha nyuma ly'okwôla, ngasi muguma ayôrhe nk'oku Nyakasane anamugabîre, kulya anali erhi

* **7:14 7, 14** Okulungana n'omwemêzi, kuli nka kujà omu cinyabuguma c'abâna ba Nnâmahanga; n'okuburhwa omu mulala gw'abakristu, kuli kuburhwa omu cinyabuguma ca Ekleziya.

† **7:15 7, 15** Kwo kuderha omukristu muli bo, aleke orhali mukristu acîshoge okubêra haguma erhi nanga.

Nnâmahanga amuhamagala. Kwo nyigîriza ntyo omu Ekleziya zoshi.

¹⁸ Akabà lebè ali mukembûle erhi ahamagalwa, oyo amanye arhakûlaga obukembûle bwâge. Orhali mukembûle amango ahamagalagwa, amanye ankaciziga bamukembûla.

¹⁹ Okukembûlwa kuli busha, n'okurhakembûlwa nakwo kuli busha; okushimba amarhegeko ga Nyamuzinda kwône.

²⁰ Ngasi muguma ayôrhe oku anali ayôsire erhi ahamagalwa na Nnâmahanga.

²¹ Ka wali mujà erhi ohamagalwa? Orhacîyîrhiraga okwo. Ciru wankabà ohashire okurhenga omu bujà, olonze obunguke mw'obwo bwôrhere bwâwe bw'obujà.

²² Bulya owali mujà erhi ahamagalwa muli Nyakasane, Nyakasane amukûzire omu bujà. Kwo na kwo, orhali mujà erhi ahamagalwa, akola mujà wa Kristu.

²³ Kugulwa mwaguzirwe! Mumanye mwakacîjira bajà ba bantu.

²⁴ Bene wîrhu, ngasi muguma abêre omu bwôrhere izù lya Nnâmahanga lyashangaga alimwo.

²⁵ Oku balamba, ntagwêrhi irhegeko lya Nyakasane ci ihano kwône nahâna, nka muntu okwânîne okucikubagirwa oku bwonjo bwa Nyakasane.

²⁶ Ncîkebirwe, nti, oku kuli buno kurhumire, obwo bwôrhere bwo bukwânîne; nêci, okwo kwo kuli kwinjà oku ngasi muntu.

²⁷ K'oli mushwêke oku mukazi? Orhacilonzagya okushwêkûlwa. K'orhali mushwêke oku

mukazi? Orhacilonzagya mukazi.

²⁸ Ci erhi wankayanka omukazi, orhajiziri câha; n'omunyere erhi ankayankwa, arhajiziri câha. Ci abo boshi bayumva amalibuko[‡] omu mubiri gwâbo, go nannonzize okummuyâsa.

²⁹ Ntya kwo mmubwîzire, bene wîrhu: amango gayôfihire. Ntyo abagwêrhe abakazi, babè nka kulya barhabagwêrhi;

³⁰ abadwîrhe balaka, nka kulya barhalaka; abashagalusire, nka kulya barhashagalusiri; abagula, nka kulya barhagwêrhi bici;

³¹ abadwîrhe balya eri igulu, nka kulya barhadwîrhi balya. Bulya obusù bw'eri igulu burhimanga.

³² Nakasîmire muyôrhe buzira malibuko. Omuntu orhagwêrhi mukazi, ashîbirira ebya Nyakasane, alonza kurhi ankasimîsa Nnâmahanga.

³³ Omuntu ogwêrhe omukazi, ashîbirira eby'en'igulu, alonza oku ankasimîsa mukâge;

³⁴ na ntyo ali muberemwo. Omukazi orhagwêrhi mulume n'omunyere, bashîbirira ebya Nyamuzinda, balonza okubà batagatîfu omu mubiri n'omu murhima. Ci omukazi waherusire, ashîbirira eby'en'igulu, alonza oku ankasimîsa ibà.

³⁵ Okwo nkudesire oku bunguke bwinyu, arhali kuderha nti mmuhîre omu murhego, ci nti mmuhise omu bwôrhere bwinjinjà, bulya buhà omuntu okusêrakwo Nyakasane buzira okumu-gaba.

[‡] 7:28 7, 28 Malibuko g'obunyumpa.

³⁶ Cikwône erhi omuntu ankakenga abonêsa omunyere wâge enshonyi omu kumuleka akulûluka, n'erhi ankabona oku okwo byanabà ntyo, ajire nk'oku alonzize; erhi ntà câha ajizire: amuleke ayankwe.

³⁷ Ci erhi omuntu ankasêra omu mihigo y'omurhima gwâge arhanasêzibwi na ndi, ci oku bulonza bwâge yêne ahige omu murhima okuyôrhana omunyere wâge, erhi ajizire bwinjà.

³⁸ Ntyo owahà omwâli omulume erhi kwinjà ajizire, n'orhamuhîri mulume erhi ajizire kwinjà kulusha.

³⁹ Omukazi, oku ibà anacirimwo omûka anali mushwêkere kuli ye; ci erhi ibà ankafà, nyamukazi anashwêkûlwa, anahash'ijà omu mw'oyu alonzize, cikwône muli NyakasaneŞ.

⁴⁰ N'obwo, kwo mbwîne, anabona omurhûla kulusha erhi ankayôrha oku anali. Ncîkebirwe nti nâni njira Mûka gwa Nyamuzinda.

8

Enshusho z'abazimu ziri busha; Nyamuzinda ali muguma yêne

¹ Oku gw'enyama zarherekîrwe enshushano, rhumanyire oku rhweshi rhugwêrhe obwenge. Obwenge kurhûnza burhûnza, ci obuzigire bwo buyûbaka.

² Omuntu wacîkebwa mpu amanyire akantu, erhi arhacimanya nk'oku bikwânîne.

Ş **7:39 7, 39** okujira obuhya muli Nyakasane kw'omukana erhi mushumbalume: Arhankajà omu mw'orhali mukristu.

³ Ci erhi omuntu ankasîma Nyamuzinda, ana-manyibwa* na Nyamuzinda.

⁴ Kuziga oku gw'enyama zarherekîrwe abazimu, rhumanze oku enshushano y'omuzimu erhali cici en'igulu, na ntà wundi Nyamuzinda kuleka olya muguma.

⁵ Bulyâla ciru hakabà banyamuzinda b'obwîhambe† emalunga na hano nshi, -na ntyo hali banyamuzinda banji banji na banyakasane banji banji-,

⁶ kwône kuli rhwe rhwêne hali Nyamuzinda muguma yêne, ye Larha, ye na cisisi c'ebintu byoshi, ye mwanalemeragwa, na Nyakasane muguma yêne, ye Yezu Kristu, orhuma byoshi bihabà, onarhuma rhuhabà.

igwârhiro ly'obuzigire: okurhasârhaza abazamba

⁷ Cikwône obwenge burhali bwa boshi. Baguma, kulya kubà bakomerîre enshushano z'abazimu kuhika buno, banalye enyama z'enterekêro nka nterekêre, na ntyo omurhima gwâbo, bulya guli muzamba, banayumva gwa mazinga.

⁸ Nanga, arhali ebiryo byo birhhushegezaho Nnâmahanga. Erhi rhwankabà rhurhabilîrikwo, rhurhaheze cici; n'erhi rhwankabiryakwo, ntà bunguke.

⁹ Ci mumanye olugendo lwinyu muli okwo lurharhumaga abazamba basârhala.

* **8:3 8, 3** Okumanyibwa na Nyamuzinda, omu Mandiko mata-gatifu, kuli kurhona omu masù gâge. † **8:5 8, 5** Abo banyamuzinda n'abo banyakasane b'obwîhambe bo bazimu.

¹⁰ Bulyâla, erhi omuntu ankakubona, we ogwêrhe obwenge, oli oku cîbo omu ngombe y'abazimu, k'okwo kurhali kuhà oyo muzamba omurhima gw'okulya oku nyama zarherekîrwe abazimu?

¹¹ Na ntyo obwenge bwâwe bwanarhuma oyo muzamba ahera, oyo mwene wîrhu Kristu afîraga!

¹² Omu kubîhira bene winyu ntyôla n'omu kubayâgaza omurhima gunali muzamba, Kristu mubîhîre.

¹³ Co cirhumire, erhi ankabà ebiryo bya-narhuma mwene wîrhu asârhalà, ntànkacifa nalîre enyama bundi, lyo ntag'irhuma mwene wîrhu ahirima!

9

Olwiganyo lwa Paolo: kuhanûla Emyanzi y'Akalembe n'okucîbabaza

¹ Ka ntali ntagengwa? Ka ntali ntumwa? Ka mwoyo murhali mulimo gwâni muli Nyakasane?

² Akabà oku bandi ntali ntumwa, kuli mwe mwêhe ndi yo; bulya mwoyo, mwe cimanyîso c'obugo bwâni muli Nyakasane.

³ Balya bakambêshera, oku mbashuzize kw'oku:

⁴ Ka rhurhankalya rhunanywe*.

⁵ Ewe, ka rhurhankahash'ikulikirwa n'omukazi mwemêzi†, aka ezindi ntumwa, n'aka bene wâbo

* **9:4 9, 4** «kulya n'okunywa» omu kurhabâlwa n'abemêzi. † **9:5 9, 5** Oyo mukazi mwemêzi (ἀδελφὴν γυναῖκα mukazi mwâli wîrhu omu buyêmêre) wakâg'ikulikira entumwa, ali wa kubarheganyiza ebikwânîne, lyo barhag'iheza amango n'okushîbirira ebiryo n'enyambalo.

Nyakasane, n'aka Kefa?

⁶ Nkabaga rhwêne rhwêki, rhwe na Barnaba, rhwe rhurhayêmêrwi okurhakola?

⁷ Musirika ohi olyûla yêne omukolo gwâge? Ndi ohinga omuzâbîbu arhanalye oku mburho yago? Ndi oyâbula obusò arhananywe oku marhà g'obwo busò?

⁸ K'okwo ndesire liri iderha lya bantu kwône? K'irhegeko lyoki lirhakudesiri?

⁹ Omu Irhegeko lya Mûsa mwo kuyandisirwe, mpu: «*Empanzi ehûla emburho, orhayishwêkaga akanwa*». Ka Nyamuzinda anashibirire empanzi?

¹⁰ K'arhali rhwe rhurhumire aderha ntyo? Nêci, okwôla rhwe kwayandikiragwa: ohinga kukwânîne ahinge erhi analangâlire, n'ohûla emburho erhi analangâlire oku ayigwêrhekwo ecâge cigabi.

¹¹ Obûla rhwamîraga aminjà g'omûka muli mwe, ka kuligi kwa kusômeza erhi rhwankasarûla oku binyu by'en'igulu?

¹² Akabà abandi bagwêrhe obuhashe bw'okujira ntyo kuli mwe: ka rhurhabalushiri? Ci rhwêhe rhurhakolêsagya obwo buhashe; ci rhunakaz'ilembere byoshi, nti lyo rhurhag'ifukira Emyanzi y'Akalembe ka Kristu enjira.

¹³ Ka murhamanyiri oku abakola omu ka-Nyamuzinda, ka-Nyamuzinda kababîka, n'oku abakola aha luhêrero, kugabâna bagabâna n'oluhêrero?

14 Ntyo Nyakasane naye arhegesire mpu abajà bayigîriza Emyanzi y'Akalembe, babîkwe n'Emyanzi y'Akalembe.

15 Cikwône niehe ntà buhashe ciru n'obuguma nakolêsize mw'agwo, ntanayandisiri ebyo byoshi nti lyo mubinjirira. Nfè erhikwo ahâli h'okuderha nti omuntu aheze irenge lyâni!

16 Bulya okuhanûla Emyanzi y'Akalembe lirhali igwârhiro lya bukuze kuli nie; ntagwêrhi oku nankabula bwakujira. N'erhi nankaba ntayigîrizizi Emyanzi y'Akalembe, erhi namâhera!

17 Acibâga ogwo mulimo ngujira omu kulonza kwâni, nêci, singa nankwânîne oluhembo; ci akabà kurhali kulonza kwâni, kwo kuderha oku buli burhindisi nahâbirwe.

18 Oluhembo lwâni luligi luhi? Lw'olu: omu kuyigîriza Emyanzi y'Akalembe, nyihâne buzira kuhembwa, ndeke okukolêsa obuhashe mpîrwe n'Emyanzi y'Akalembe.

19 Nêci, n'obwo nali ntagengwa oku bantu boshi, nacîjizire mujà wa boshi, nti lyo ncungula banji bwenêne.

20 Omu Buyahudi nacîjizire Muyahudi, nti lyo ncungula Abayahudi. Omu bantu barhegekwa n'Irhegeko, nacîjira muntu w'Irhegeko, n'obwo ntali w'Irhegeko, nti lyo ncungula abarhegesirwe n'Irhegeko‡.

21 Omu barhajira irhegeko, nacîjira muzira-irhegeko, n'obwo ntali muzira-irhegeko lya Nyamuzinda, bulya ntegesirwe n'irhegeko lya Kristu, nti lyo ncungula abarhajira irhegeko.

‡ 9:20 9, 20 Irhegeko lya Mûsa eryo bàdesire ahâla.

²² Nacîjira ngonyi omu ngonyi, nti lyo ncungula engonyi. Nacîjira byoshi kuli byoshi, nti lukabà lufù, kakabà kalamo, kuhika ncizemwo baguma.

²³ N'ebyo byoshi Myanzi y'Akalembe mbijirira, nti lyo nshangîra aminjà gâyo.

²⁴ Ka muhabire oku abajà mashigwè g'okulibirha, boshi balibirha, ci muguma yène ohâbwa oluhembo? Kuziga mulibirhe ninyu, lyo muhâbwa oluhembo.

²⁵ Ngasi ojà mashigwè analeke byoshi. Kuderha mpu ahâbwe obukuze bwa lusiku luguma. Rhwêhe irenge rhukolera liri ly'ensiku n'amango.

²⁶ Na nâni kwo ndwîrhe nalibirha ntyo, arhali aka orhamanyiri emunda ayêrekîre; kwo ndwîrhe nalwa ntyo, arhali aka owashûrha omu cirêre.

²⁷ Omubiri gwâni nangubambule, ngujiye cifa, nti nakabà namâbwîriza abandî nambul'itumula.

10

Obwîrthonzi n'olwiganyo lw'Israheli

¹ Bulya, yâgi bene wîrhu, ntalonza muhabe: balarha boshi bakâg'ilangûlwa enjira n'ecitù, boshi bayikiraga enyanja,

² boshi bacêsibwa muli Mûsa omu citù n'omu nyanja,

³ boshi balya kalyo kaguma k'enyanya,

⁴ bânanywa boshi cinyôbwa ciguma c'enyanya. Bakâg'inywa oku mîshi g'omu ibuye ly'enyanya

lyàli libalusize; n'eryôla ibuye lwàli lwîganyo lwa Kristu*.

⁵ Cîkwône banji muli bo barhasimîsagya Nnâmahanga; kwarhuma emibiri yâbo yalambama omu mpînga.

⁶ Ebyôla byâbîre mpu lyo rhubonerakwo olwiganyo, mpu lyo rhulek'ibà n'enyifinjo mbî akâbo.

⁷ Murhagashanizagya enshushano z'abazimu aka baguma muli bo, kulya biyandisirwe, mpu: «*Olubaga lwatamala mpu balye bananywe, okuhandi banaciyimuka mpu basâme*».

⁸ Rhumanye rhwankajira eby'enshonyi aka baguma muli bo; bahungumukamwo bihumbi makumi abiri na bisharhu omu lusiku luguma.

⁹ Rhurharhangulaga Nyakasane aka baguma muli bo; enjoka zabaherêrekeza†.

¹⁰ Murhacîdudumaga aka baguma muli bazigululwa na Kaheza‡.

¹¹ Ebyo byoshi byabayishîre mpu bibè lwîganyo, byanayandisirwe mpu rhubonereho, rhwe rhwahika omu nsiku nzinda§.

¹² Ntyo, ocîkebirwe mpu ayîmanzire, amanye ankahirima.

¹³ Ntâ mango musâg'igwârhwâ n'amashumi galushire emisî y'omuntu. Akanwa ka Nya-

* **10:4 10, 4** Akalyo k'enyanya, gwo mâna, n'ecinyôbwa c'enyanya, go mîshi garhengaga omu ibuye. Amâna n'amîshi g'omu ibuye, biri lwîganyo lw'Obukanstiya. **10:7 10, 7** Lub 32, 6. † **10:9 10, 9** enjoka zabaherêrekeza: Mib 20—21; erhi bagalamira enjoka y'omulinga bafuma; lwîganyo Kristu acîshozire: Ywn 3, 14. ‡ **10:10 10, 10** Lush 9, 8, okucîduduma: Lub 16. § **10:11 10, 11** Ensiku nzinda gwo ganôla mango, kurhenga okuyisha kw'Omucunguzi kuhika okuyûrha kw'igulu.

muzinda karhagaluka; arhankaziga mwashu-mikwa okulushire emisî yinyu. Ci haguma n'amashumi, ammuha oku mwagafuma n'emisi mwagagalamwo.

Ebiryo by'enterekêro. Okurhayinjibana n'abagashâniza abazimu

¹⁴ Co cirhumire, yâgi bîra bâni, muyâke oku-gashâniza enshushano z'abazimu.

¹⁵ Nammushambâza kulya omuntu ashambâla n'abantu bagwêrhe obukengêre mwene muyumve oku ndesire.

¹⁶ Akabehe k'omugisho rhugisha, ka burhali bushangîre bw'omukò gwa Kristu? Omugati rhubega, ka burhali bushangîre bw'omubiri gwa Kristu?

¹⁷ Kulya kubà omugati guli muguma gwône, ciru rhukaluga, rhuli mubiri muguma gwône, bulya rhweshi rhushangîra ogwo mugati muguma.

¹⁸ Mulole Israheli* nk'oku ali oku bwôrhere bw'omubiri. Ka abalya ebi barherekêraga erhi barhalungîni n'omulinzi barherekêreragaho?

¹⁹ Kwo kuderha kurhi okwo? Ka kuli kuderha oku enyama barherekîre enshushano ziri kantu? Nîsi ka kuligi kuderha oku enshushano kali kantu?

²⁰ Nanga! Ci ebi barherekêra, bashetani babirherekêra, ci arhali Nyamuzinda

* **10:18 10, 18** Israheli w'obwôrhere bw'omubiri, ye Israheli w'en'igulu, Israheli w'ababula-buyêmêre. Ekleziya yo Israheli wa Nyamuzinda, Israheli w'abemêzi, Israheli w'okunali.

birherekêrwa. Ntanalonza mushangîre
n'abashetani.

²¹ Murhakanywêra oku kabehe ka Nyakasane,
mukanashub'inywêra oku kabehe k'abashetani.
Murhankashangîra ecîbo ca Nyakasane,
mukanashub'ishangîra ecîbo c'abashetani.

²² Nkaba ga kutula rhwalonza okutula
obwâgalwa bwa Nyakasane? Ka kulusha
rhumulushirage misî?

Okurhasârhaza

²³ «Ntâco ntagwêrhi obuyêmêre bw'okujira»;
ci arhali byoshi bigwêrhe akamalo. «Ntâco
ntagwêrhi obuyêmêre bw'okujira»; ci arhali
byoshi biyûbaka.

²⁴ Ntâye olonzagye obunguke bwâge yêne, ci
alonze obw'abandi.

²⁵ Mulye ngasi byoshi baguza omu cibuye,
buzira kudôsa erhi kuyôboha omurhima gway-
ish'immulya kurhuma.

²⁶ Bulya igulu libà lya Nyakasane n'ebimubà
byoshi.

²⁷ Erhi omuntu orhali mwemêzi ankakuham-
agala okanayêmêra okujà emwâge, onalye ngasi
hyoshi akakusholôlera, buzira kudôsa erhi
kuyôboha omurhima gwayish'ikulya kurhuma.

²⁸ Cikwône erhi ankakubwîra, erhi: «Ebi
byarherekîrwe abazimu», orhabiryagakwo,
erhi olya wakubwîraga orhuma bo n'omurhima
gwâge.

29 Omurhima ndesire, gurhali ogwâwe, ci ogw'owundi. Bulya cici cankarhuma nie ntagengwa narhegekwa n'omurhima gw'owundi muntu?

30 Erhi nankalya akantu nanavuga Nnâmahanga omunkwa, cici cankacirhuma nagayirwa akantu ndwîrhe navugira omunkwa? Okujira byoshi oku izîno lya Nyakasane n'okuhà abandi olwiganyo lwinjà.

31 Kuziga kubîre kulya, kubîre kunywa, na ngasi hyoshi mwankajira, byoshi mubijire oku kukuza Nnâmahanga.

32 Mumanye mwankasârhaza Abayahudi, nîsi erhi Abagereki, nîsi erhi Ekleziya ya Nyamuzinda,

33 nk'okûla niono ncîsêza okusîmîsa boshi omu ngasi kantu. Ntalonza bunguke bwâni, ci bunguke bwa banji, nti lyo bacunguka.

11

1 Munyige nk'okûla nâni nyiga Kristu.

Oku abakazi bakwânîne okuyôrha

2 Mmusîmire bulya omu ngasi kantu munankegêre, na bulyâla munakâshimba emigenzo nammusigiraga.

3 Cikwônene nnonzize mumanye oku ngasi mulume Kristu ye Nnawâbo; n'omukazi nnawâbo ye mulume; naye Kristu nnawâbo ye Nyamuzinda.

⁴ Omulume washenga erhi owalêba* n'irhwe libwîke, anabonêsa nnawâbo enshonyi.

⁵ Ci naye omukazi washenga erhi owalêba n'irhwe lirhali libwîke, anabonêsa nnawâbo enshonyi; bulya erhi kw'ali nk'ohalanguzibwe.

⁶ Omukazi erhi ankaleka okucîbwîka irhwe, amomagwe n'emviri nazo! Ci akabà ziri nshonyi oku mukazi okukûlwa emviri erhi okuhalanguzibwa irhwe, abwîke irhwe lyâge!

⁷ Omulume yêhe kurhakwânîni acîbwike irhwe, bulya ali nshusho anali bulangashane bw'irenge lya Nyamuzinda. Naye omukazi ali bulangashane bw'irenge ly'omulume

⁸ Bulyâla arhali omulume ye warhengaga oku mukazi, ci omukazi ye warhengaga oku mulume;

⁹ arhanali omulume ye walemeragwa omukazi, ci omukazi ye walemeragwa omulume.

¹⁰ Okwôla kwo kurhumire kukwânîne omukazi ayambale omu irhwe ecimanyîso c'obukulu bw'ibà erhi bamalahika† bàrhuma.

¹¹ Câba, muli Nyamuzinda, ntà mulume buzira mukazi, na ntà mukazi buzira mulume.

¹² Bulyâla, nêci, omukazi oku mulume arhengaga, ci n'omulume naye mukazi omuburha, na

* **11:4 11, 4** Okulêba kuli kuderha n'obuzibu bwa Mûka Mutagatifu ebinwa by'okuhanûla abandi n'okubarhabâla, okusoma omu mirhima n'okumanyîsa ebyayish'ibà. † **11:10 11, 10**

Bamalahika bo bali nka balanzi b'omurhûla omu ndêko z'abemêzi; okuderha oku bamalahika bali aha abemêzi bali omu ndêko, kuli kuyêmêra kulya Yezu aderhaga oku amango babiri erhi basharhu bakacîgusha omu izîno lyâni nâni nanabà ekarhî kâbo. Nnâmahanga bamalahika akolêsa okuyegera abantu; lolà ya Gabriyeli, Rafaeli na Mikaele; na bamalahika b'abâna bakabona obusû bwa Nyamuzinda burhahusa, Mat 18, 10.

byoshi kuli Nyamuzinda birhenga.

¹³ Lêro mwene mulutwe. Ka kukwânîne omukazi ashenge Nnâmahanga n'irhwe lirhali libwîke?

¹⁴ K'obwôrhere bw'omuntu bwône burham-muyigîriza oku ziri nshonyi oku mulume okujira emviri ndîrî-lîri,

¹⁵ ci oku mukazi liri irenge okujira emviri ziri ntyo? Bulya ahâbagwa emviri mpu zibwîkire irhwe lyâge.

¹⁶ Hakabâga osîmire okujâ kadali, rhwêhe rhurhakômerera kwa bene okwo, n'Ekleziya za Nyamuzinda zirhakukômera.

Ishêga Iya Nyakasane

¹⁷ Obûla ndwîrhe nammuhanûla, (lekagi mmubwîre oku) ntammusîmiri bulya okujâ kwinyu haguma kurhammujirira minjâ, ci mabî.

¹⁸ Burhanzi, nayumvîrhe mpu amango muli haguma omu ndêko, muli mwe hânabè abaciberûla, n'okwôla nkuyêmîre obwo, ci arhali kwoshi.

¹⁹ Nêci, kukwânîne habè empiriri muli mwe, lyo abantu b'enkômedu zikomîre bamanyikana.

²⁰ Mwêhe erhi mwac'ijâ haguma, kurhaciri kuderha mpu mulye Ishêga† Iya Nyakasane.

²¹ Bulya erhi muhika oku cîbo, ntâ kucilinda abandi, ci ngasi muguma ajekwo alya ebyâge yêne; na ntyo oku baguma bafâ n'ishali, abandi erhi balalusire.

† 11:20 11, 20 Ishêga likengeza lirya Ishêga ly'olwa-Kani lutablegatifu, erhi Mwâmi Yezu ajira Obukaristiya, anahà entumwa zâge irhegeko ly'okukâjira akâge. Abakorinti bakâg'irhang'ilya, bananywe embere ly'okurherekêra enterekêro y'Emisa.

²² Nkabaga murhajira emwa binywè mwankalira munanywe? Nîsi erhi kugaya Ekleziya ya Nyamuzinda n'okulimbira abarhagwêrhi bici? Kurhi nammubwîra lêro? Ka mpu mmukuzagye? Nanga, ntammukuzizi kuli okwo.

²³ Nêci, nâni ebi nabwîragwa na Nyakasane byo nammuyigirizize: Obudufu Nyakasane Yezu agwarhagwamwo, ayanka omugati,

²⁴ n'erhi abà amâvuga omunkwa, agubega, erhi: «Eci guli mubiri gwâni gwahânwa mwe murhuma; ninyu mukâjira ntyo lyo munkengêra».

²⁵ Kwo na kwo, erhi bayûs'ilya, anaciyanka akabehe, erhi: «Aka kabehe eri ndagâno mpyâhya y'omukò gwâni; mukâjira ntyo ngasi kunywa lyo munkengêra».

²⁶ Nêci, ngasi kulya kw'ogu mugati na ngasi kunywa kw'aka kabehe, erhi mumanyîsize olufù lwa Nyakasane, kuhika olusiku anayishe.

²⁷ Co cinarhumire, ngasi yêshi olya kw'ogwo mugati erhi onywa kw'ako kabehe ka Nyakasane arhanakwânîni, ayish'ijisibwa lubanja erhi mubiri n'omukò gwa Nyakasane birhuma.

²⁸ Kuziga ngasi muguma acîjè emurhima, agal'ilya kw'ogwo mugati ananywe kw'akwo kabehe.

²⁹ Bulya owalya n'okunywa arhanakengiri oku guli Mubiri gwa Nyakasane, erhi kulya alîre n'okunywa olufù lwâge.

³⁰ Eco co cirhumire muli mwe banji bali balwâla, n'abandi bali bazamba, na barhali banyî bafîre.

³¹ Acibâga rhucîjà emurhima, rhinga rhurhahêkwa lubanja.

³² Nyakasane akarhuhêka lubanja erhi kurhukoma arhukoma, lyo rhulek'ihanwa haguma n'igulu.

³³ Muyumvirhage obwo, bene wîrhu, amango muyishire haguma omu Ishêga, munalindane.

³⁴ Erhi hankajira oshalisire, analîre aha mwâge, lyo mulek'ijîra haguma okuyish'ihanwa. Ebindi niene nâbikomeza amango nâyisha.

12

Enshôkano za Mûka Mutagatîfu

¹ Eby'enshôkano za Mûka Mutagatîfu, bene wîrhu, ntalonzizi mubihabe.

² Erhi muciri bapagani, ninyu mwene murhakuhabiri, mwakâg'ibona bammusunikire ebwa nshushano z'orhuduma.

³ Co cîrhumire nammubwîrakwo: ntà muntu wankabâ adwîrhe aderhezibwa na Mûka gwa Nyamuzinda akabul'iderha mpu «Yezu akahera», na ntâye wankaderha mpu «Yezu ye Nyakasane», arhanali oku buhashe bwa Mûka Mutagatîfu.

Empiriri z'enshôkano n'obugula bwâzo

⁴ Nêci, nshôkano za Mûka ziri za ngasi lubero; ci Mûka ali muguma yêne.

⁵ Hali na mbero nyinji z'oburhumisi, ci Nyakasane ali muguma yêne.

⁶ N'emikolo guli mwandu, ci Nyamuzinda anali muguma yêne okola byoshi muli boshi.

⁷ Cîkwônene Mûka acîyêrekana muli ngasi muguma oku bunguke bwa boshi.

8 Baguma bàhîrwe na Mûka iderha ly'obushinganya, n'abandi bashobôla iderha ly'obumanye muli oyôla Mûka muguma yêne.

9 Baguma bahîrwe obuyêmêre muli oyôla Mûka muguma yêne, n'abandi enshôkano y'okufumya muli oyôla Mûka muguma yêne.

10 Hali owahabirwe obuhashe bw'okujira ebisômerîne, n'owundi ahâbwa enshôkano y'obulêbi; baguma bahîrwe enshôkano y'okumanya ebiri omu murhima, abandi enshôkano y'okumanya endimi, n'abandi enshôkano y'okuzihugûla.

11 Ci ebyo byoshi bijirwa na Mûka muguma yêne, ye nagabira ngasi yêshi enshôkano zâge nk'oku analonzize yêne.

Olwiganyo lw'omubiri gw'omuntu

12 Nka kulîra omubiri gubà muguma*, erhi gu-nagwêrhe birumbu binji, na nka kulîra ebirumbu by'omubiri bibà mwandu, binabul'ijira mubiri muguma gwône, kwo Kristu naye ali.

13 Na nîrhu Mûka muguma rhwabatizibag-wamwo rhweshi; mpu lyo rhubà mubiri muguma gwône; Abayahudi n'Abagereki, abajà n'abarhali omu bujà, na mweshi Mûka muguma rhwanywesîbwe.

14 Kwo binali omubiri cirhabà cirumbu ciguma cône, ci binji haguma.

* 12:12 12, 12 Kulya omubiri gulunga ebirumbu gunabijira biguma, kwo Kristu naye alunga abakristu boshi anabajira baguma omu Ekleziya.

15 Okugulu erhi kwankaderha, erhi: «Ntali kuboko; kuziga ntali w'oku mubiri», k'okwôla kunarhumage kurhabà kw'oku mubiri?

16 Nako okurhwiri erhi kwankaderha, erhi: «Obu ntali isù, kuziga ntali w'oku mubiri», k'okwôla kunarhumage kurhabà kw'oku mubiri?

17 Omubiri gwoshi gucibaga isù, singa okurhwiri ngahi kubà? Gwoshi gucibaga kurhwiri, izulu singa ngahi libà?

18 Câba Nyamuzinda agwîsire ebirumbu byoshi byoshi ngasi ciguma omu mubiri nk'oku anali alonzize.

19 Byoshi bicibaga cirumbu ciguma, omubiri singa ngahi guli?

20 Ci ebirumbu bibà binji, n'omubiri gubà muguma.

21 Ntyo isù lirhankabwîra okuboko, erhi: «Ntakulagiririkwo»; irhwe nalyo lirhankabwîra amagulu, erhi: «Ntà bulagîrire bwinyu ngwêrhe».

22 Ciru ebirumbu by'omubiri rhubona birhajira nsimiko, byo rhulagîrirekwo kulusha.

23 N'ebirhuderha mpu byo byankakengwa okunyi, byo rhukenga kulusha ebyâbo. Na ntyo ebirumbu rhubonera enshonyi byo rhukenga kulusha;

24 ci ebirumbu rhurhabonera nshonyi ntà bulagîrire bigwêrhe bw'okukengwa. Na Nyamuzinda, omu kulema omubiri gw'omuntu, ebirumbu birhajira lukengwa byo ahîre okukengwa kulusha,

25 mpu lyo omu mubiri mulek'ibà obwîyungule, ci mpu lyo ebirumbu bikaz'ishîbirirana.

26 Cirumbu ciguma cikababala, ebindi birumbu

byoshi binababale bo naco. Cirumbu ciguma cikaja irenge, ebirumbu byoshi binashagaluke haguma naco.

²⁷ Na ninyu muli mubiri gwa Kristu, munali birumbu ngasi muguma muli mwe.

²⁸ Omu Ekleziya hali abà Nyamuzinda ajizire: burhanzi ntumwa obwa kabiri balêbi, bwa kasharhu bigîriza; okuhandi ahiraho obuhashe bw'okujira ebisômerîne, n'enshôkano z'okufumya, n'ez'okurhabâla abâli omu bulagîrire n'ez'okurhegeka, n'ez'okuderha endimi za ngasi lubero.

²⁹ Ka boshi baligi ntumwa? Ka boshi baligi balêbi? Ka boshi baligi bigîriza? Ka boshi bajira ebisômerîne?

³⁰ Ka boshi bagwêrhage enshôkano y'okufumya? Ka boshi baderha endimi? Ka boshi bahugûla endimi?

Obuzigire yo nshôkano elushire ezindi zoshi

³¹ Mulwîre enshôkano zikulîre ezindi. Ciru nankola nammuyêreka: enjira elushire ezindi zoshi.

13

¹ Ciru nankamany'ishambâla endimi z'abantu n'eza bamalahika, nka ntà buzigire ngwêrhe, erhi kwo nandi mulinga muvuze, nîsi erhi nka kula ecûma c'amarhale cikomombe cirhengamwo izù.

² Ciru nankabà ngwêrhe obuhashe bw'okulêba, nkanamanya amahwe goshi; n'amenge goshi; ciru nankagwârha obuyêmêre bwimâna, bulya bwankamanyula entondo, nka ntà buzigire njira, erhi nnandi busha.

³ Ciru nankagabira abakenyi ebi njira byoshi, omubiri gwâni ciru nankagufomeka wa ngulumira, nka ntà buzigire ngwêrhe, erhi bunali busha.

⁴ Obuzigire burhûla;
obuzigire burhabâlana;
obuzigire burhayâgalwa;
obuzigire burhahalanjika;
burhanacikunga;

⁵ obuzigire burhajira akantu karhakwânîni, burhacîlongeza, burhaba burhè, burhanabîka mujina.

⁶ Obuzigire burhasîma okubî kukâbà, ci busîma okwinja kukâbà.

⁷ Obuzigire bubabalira byoshi, buyêmêra byoshi, bulangâlira byoshi, bunalemba byoshi.

⁸ Ntà mango obuzigire bwâhwe. Ci amalêbi gohe kuyûrha gâyûrhe; endimi kuguguma zâgugume; amenge kuhirigirha gahirigirhe.

⁹ Bulya ebi rhuyishi bibà bya bihimbi n'ebi rhulêba bibà bya bihimbi.

¹⁰ Amango ebimâna byâyisha, eby'ebihimbi byanayêgûka.

¹¹ Erhi nciri mwâna murhò, nakâg'iganîra nka murhumba nakâg'ikagerêreza nka murhumba, nanakarhimanya nka murhumba, ci erhi mbà mulume, naleka eby'eburhò.

¹² Buno rhucidwîrhe rhwabonera omu cilolero olubwibwi lurhuli omu masù, ci ago mango rhwayish'ibona bwinjinjaa amasù omu masù.

Buno obumanye bwâni buli bwa bihimbi, ci ago mango nâmanya nk'oku mmanyirwe*.

¹³ Buno obuyêmêre n'obulangâlire n'obuzigire ho biri oku binali bisharhu; cikiwône muli ebyo ecikulîre ebindi bwo buzigire.

14

*Empiriri z'enshokano zigwêrhe amakwânane
kuli boshi*

¹ Mucîsêze okubona obuzigire; mulongereze n'enshokano za Mûka Mutagatîfu, ci bwenêne enshokano y'obulêbi.

² Bulyâla oderha omu ndimi mwandu, arhali bantu aderheza, ci Nyamuzinda. Ntâye omuyumva, ci anakaderhezibwa na Mûka ebirhankayumvîkana.

³ Omuntu olêba yêhe, bantu aderheza, kuyigîriza ayigîriza, kuhanûla ahanûla, kurhûliriza arhûliriza.

⁴ Oderha ndimi nyinji, yêne ocîyigîriza; olêba, ayigîriza endêko y'abemêzi.

⁵ Ntankabaga mweshi muderhe ndimi mwandu, nanasîma kulusha mulêbe; bulyâla olêba alushire oderha endimi, akabà owaderha endimi arhahugwîri, lyo endêko y'abemêzi erhenzamwo enyigîrizo.

⁶ Bene wîrhu, erhi nankammuganîza omu ndimi, erhi kwinjà kuci mmujirirage, akabà ntâco mmufulûlire, n'akabà ntâco mmumanyîsize, n'akabà ntâco mmulêbîre na ntâco mmuyigîrize?

* 13:12 13, 12 Nka kulya Nyamuzinda ammanyire

⁷ Kwo biri ntyo ebirhajira buzîne, akarhêra erhi olulanga, erhi byankayumvîsa izù; kurhi omuntu ankamanya bici akarhêra kazihire, nîsi erhi olulanga, akabà amazù gâbyo garhatwîkanusiri bwinjà?

⁸ Nagwo omushekera erhi izù lyâgwo lyankabà lirhatwîkanusiri, ndi wankashîbirira mpu ajà oku bîrha?

⁹ Ninyu kwo n'okwo; erhi olulimi lwinyu lwankabà lurhadesiri ebinwa bihumanusire, kurhi bankayumva ebi mudesire? Erhi omu cirêre mudwîrhe mwaganîrira.

¹⁰ Omu igulu muli ntishi mpiriri inga za ndimi, na ntà luguma lurhayumvîkana.

¹¹ Ci erhi nankahaba eci enderho zidesire, nanabà munya-mahanga kuli olya waderha, n'odwîrhe waderha anabà munya-mahanga kuli nie.

¹² Ntyo ninyu, kulya kubà mudwîrhe mwalonza enshôkano za Mûka, mucîsêze okulushana mulizo, lyo endêko y'abemêzi erhenzamwo obunguke.

¹³ Co cirhumire, oderha endimi, akwânîne ashenge enshôkano y'okuzihugûla.

¹⁴ Bulya erhi nankashenga omu ndimi, omûka gwâni gwanashenga, ci ntà bunguke obukengêre bwâni bwankakulamwo*.

¹⁵ Kurhi omuntu ankajiraga obwo? Nanashenga n'omûka gwâni, nanashenga n'obukengêre bwâni; nanayimba n'omûka gwâni, nanayimba n'obukengêre bwâni.

* **14:14 14, 14** Boshi banamubona emurhima, banamanya erhi ali mwinjà erhi mubî.

16 Caba erhi wankakuza Nnâmahanga omu mûka mwône†, kurhi omuntu kwône ankashuza «Amen!‡» oku munkwa gwâwe, arhanamanyiri bici odesire?

17 Nêci, okuvuga omunkwa kwâwe kuli kwinjà, cikwône owundi arhankarhenzamwo enyigîrizo.

18 Mvuzire Nnâmahanga omunkwa, bulya nan-derhere omu ndimi kummulusha mweshi;

19 cikwône omu ndêko y'abemêzi, nsîma kulusha okuderha binwa birhanu n'obukengêre bwâni, lyo nyigîriza abandi nabo, ahâli h'okuderha bihumbi ikumi omu ndimi.

20 Bene wîrhu, murhabâga bâna barhò nka mwarhimanya. Oku bubî, nêci, mubè bâna barhò, ci omu kurhimanya, mubè bantu bakulu.

21 Kuyandisirwe omu Marhegeko, mpu: «*Olu lubaga naluyigîriza n'abantu baderha olundi lulimi n'omu kanwa k'abantu b'ihanga, barhanayumvîrhize obwo*», kwo Nyakasane adesire.

22 Kwo kuderha oku enshôkano y'endimi cinali cimanyîso, arhali oku bemêzi, ci oku barhali bemêzi; ci obulêbi bwôhe burhali bw'abarhali bemêzi, ci buli bwa bemêzi.

23 Erhi Ekleziya yoshi yankajà haguma, n'erhi boshi bakaderhera mu ndimi, nabo abarhamanyiri kurhi bigenda erhi abarhali

† 14:16 14, 16 Omu mûka mwône, erhi omu lulimi lurhamanyikini. ‡ 14:16 14, 16 Enyigîrizo ziyêrekîre ecinwa cikulu «AMEN», lolà nyabangere.com; «Amen» kuli kuderha «Nêci ntyo» omu kufundika isâla, erhi omu kuyêmêra enyigîrizo rhwayumvagya, kandi erhi omu kuderha oku olubanja lutwirwe bwinjà. 14:21 14, 21 Iz 28, 11-12.

bemêzi erhi bankajamwo, ka barhankaderha mpu kusiraha musirahire?

²⁴ Ci erhi boshi bankabà badwîrhe balêba, n'erhi hankayisha orhali mwemêzi nîsi erhi orhîshi emunda bija, boshi banamuyâgîriza, boshi banamutwîra olubanja;

²⁵ ebifulisirwe omu murhima gwâge byana-fulûlwa. Obwo anacîrhimba oku idaho, anayûbika obusù, aharâmye Nyamuzinda, anaderhe, erhi: «Okuli, Nnâmahanga ali ekarhî kinyu».

Oku bakaz'ijira

²⁶ Kurhi rhwaderhaga, bene wîrhu? Mukajà haguma, ngasi muguma anabà agwêrhe olwimbo, erhi enyigîrizo, erhi obulêbi, erhi enshôkano y'okuderha endimi, erhi ey'okuzihugûla. Ebyo byoshi bijirwe omu kulonza okuyûbaka.

²⁷ Akabà ndimi badwîrhe baderha, babè babiri erhi basharhu bône, banaderhe muguma muguma; na muguma ahugûle.

²⁸ Akabà ntâye wankahugûla, banahulike, barhaderhaga omu ndêko y'abemêzi; ngasi muguma aciderhese yêne, anaderhese Nnâmahanga.

²⁹ Abalêbi, babiri erhi basharhu baderhe, n'abandi bagere enderho zâbo.

³⁰ Cikwône, erhi muguma mwo balya bahali ankafulûlirwa akantu, omurhanzi anahulike.

³¹ Bulya mweshi mwanahash'ilêba muguma muguma, lyo boshi bayigîrizibwa banahâbwe omurhima.

³² Abalêbi kukwânîne barhegeke emyûka[§] yâbo,
³³ bulya Nyamuzinda arhali Nyamuzinda wa kavulindi, ci wa buholo.

Nk'omu zindi Ekleziya zoshi z'abimâna,

³⁴ abakazi bakaz'ihulika omu ndêko; bulya ntà bwêmêre bagwêrhe bwa kuderha; ci kukwânîne bayôrhe bali n'obukenge, nk'oku Irhegeko lyône lidesire.

³⁵ Erhi bankalonza okumanya kantu kalebe, babwîze bibà omu mwa bâbwè; bulya ziri nshonyi oku mukazi okushambâlira omu ndêko.

³⁶ K'akanwa ka Nyamuzinda emwinyu* kahubukaga? K'emwinyu yône kahisire?

³⁷ Akabà hali ocîkebirwe mpu ali mulêbi nîsi erhi mpu Mûka Mutagatîfu odwîrhe amubwîriza, amanye oku ebi mmuyandikîre liri irhegeko lya Nyakasane.

³⁸ N'orhakumanyiri, erhi naye arhanayishibwi na Nnâmahanga†.

³⁹ Kuziga, bene wîrhu, mushwîre enshôkano y'obulêbi, murhanahanzagya abaderha endimi.

⁴⁰ Cikwône byoshi bijirwe bwinjà bwinjà na buzira kavulindi.

§ 14:32 14, 32 Emyûka y'abalêbi, bwo bumoleke babonamwo ebifulike n'ebyâciyisha. Omulêbi w'okuli kukwânîne arhabè nk'olimwo isirhe, ci arhegeke obulêbi bwâge, burhag'imuhabula bunahabule abandi. Abimâna, erhi abatagatîfu, bo bemêzi, erhi abaganda ba Kristu, abakristu. * 14:36 14, 36 Emyanzi y'Akalembe yarhangiriraga e Yeruzalemu, yalumîra omu igulu lyoshi. Kuziga, Abakorinti bakwânîne bashimbe olwiganyo lw'Ekleziya za mîra kubalusha. † 14:38 14, 38 N'orhayishibwi na Nnâmahanga erhi ali mujà-bugo wa bunywesi, ali akolêsa kubi enshôkano za Mûka Mutagatîfu.

III. Okufûka kw'abafîre

15

Okufûka kwa Yezu n'okufûka kwîrhu

¹ Bene wîrhu, nammukengeza erya Myanzi y'Akalembe nammubwîrizagya, mwayiyankirira, munaciyisêziremwo buzibu,

² yo yanammuciza erhi mwankayilanga nk'oku nammubwîragayo. N'akabà arhali ntyo, erhi mwayêmîre bya busha.

³ Burhanzi, nammuhisakwo ebi nâni niene nahâbagwa: oku Kristu afirîre ebyâha bîrhu nk'oku Amandiko gadesire,

⁴ oku abishirwe omu nshinda, n'oku olusiku lwa kasharhu âfûsire nk'oku Amandiko gadesire;

⁵ n'oku âbonekîre Kefa, abul'ibonekera na balya ikumi na babiri.

⁶ Okuhandi âbonekera bene wîrhu magana arhanu na kulusha caligumiza, na banji muli bo ho bacibà, ci baguma bafîre.

⁷ Ashub'ijaho, âbonekera Yakôbo, âbonekera n'entumwa zoshi.

⁸ Cazînda âmbonekera nâni nka kula ankabonekera ecimomano.

⁹ Nêci, nie munyi omu ntumwa zoshi, ciru ntakwânîni izîno ly'entumwa, bulya nalibuzize Ekleziya ya Nyamuzinda.

¹⁰ Cikwône eri nshôkano ya Nyamuzinda yan-jiraga okûla ndi, n'enshôkano anshobôzagya erh-agumbaga muli nie. Ci nie nakozire kubalusha boshi! Câba nanga, arhali nie, ci enshôkano ya Nyamuzinda haguma nâni.

¹¹ Akabà nie, erhi akabà bo, kwo rhuyigîriza ntyôla; kwo mwanayêmîre okwo.

¹² N'akabà bayigîriza oku Kristu afûsire omu bafû, kurhi baguma muli mwe bankaciderhaga mpu ntà bufûke bw'abafîre?

¹³ Akabà ntà bufûke bw'abafîre, Kristu naye arhafûkaga!

¹⁴ N'akabà Kristu arhafûkaga, enyigîrizo zîrhu ziri busha, n'obuyêmêre bwinyu nabo buli busha.

¹⁵ Ciru nîrhu erhi rhwamâbà bahamîriza babêshera Nyamuzinda, bulya rhwamunyw-erhîre nti afûsize Kristu n'obwo arhamufûlaga, akabà kwo binali abafû barhafûka.

¹⁶ Bulyâla akabà abafîre barhafûka, Kristu naye arhafûkaga.

¹⁷ N'akabà Kristu arhafûkaga, obuyêmêre bwinyu buli busha, munaciri omu byâha binyu;

¹⁸ kuziga n'abafîre muli Kristu baherêrekîre.

¹⁹ N'akabà muli obûla buzîne bw'en'igulu mwône rhulangâlîre Kristu, omu bantu boshi erhi rhwe rhunali bahanya kulusha*.

²⁰ Cikwône nanga Kristu afûsire omu bafû, àshokolera abagwishîre†.

²¹ Bulyâla muntu wadwîrhe olufû, kwo na kwo muntu wadwîrhe okufûka kw'abafîre.

²² Nêci, nka kulya boshi bafà muli Adamu, kwo na boshi bayish'ishubiramwo omûka muli Kristu.

* **15:19 15, 19** Bulya omukristu acîhirira eby'en'igulu mpu lyo ayish'ibona amasîma g'empingu. Akabà ntà bulangâlîre rhugwêrhe bw'okuyish'ihika omu mpingu, rhuli bingolongolo rhunali bahanya! † **15:20 15, 20** Omu Mandiko matagatîfu, okugwishira kwo kufà.

23 Cikwône ngasi muguma omu gâge mango: Kristu ye murhanzi-rhanzi, kandi abayish'ibâ ba Kristu olusiku ayisha.

24 Okuhandi bwanabâ buzinda, go mango ashubiza Nyamuzinda Îshe obwâmi, amâyûs'ishâba amâmi goshi na ngasi burhegesi na ngasi buhashe‡.

25 Nêci, kukwânîne ayîme kuhika ahebe abashombanyi bâge boshi ah'idako ly'amagulu gâge.

26 Omushombanyi muzinda wayish'ishâbûlwa, lwo Lufû;

27 bulyâla Nyamuzinda ahizire byoshi ah'idako ly'amagulu gâge. Ci amango aderha mpu byoshi biri idako ly'amagulu gâge, rhumanye n'obwâlagale oku Olya wamuhâga ebintu byoshi arhaganjira muli byo.

28 N'amango ebintu byoshi byoshi byâbâ bikola biri idako ly'amagulu gâge, naye Omugala yêne anacîhira idako ly'Olya wamuhâga byoshi, lyo Nyamuzinda ashuba byoshi muli boshi.

29 Acibâga birhali ntyo, balya babatizibwa abafû barhumire, singa bunguke buci barhôlamwo? Acibâga abafîre barhafûka ciru n'ehitya, cici ciruma bacibatizibwa ahâli hâbo§?

‡ 15:24 15, 24 Ago mâmi n'obwo burhegesi n'obuhashe ayish'ishâba go mâmi n'oburhegesi n'obuhashe bwa balya barhalonza Kristu abayimemwo. 15:25 15, 25 Lul 110(109),

§ 15:29 15, 29 Nkaba; erhi omukatekumeni afaga buzira kubatizibwa, Abakorinti bakâg'imujirirako ebijiro n'ensengero ziri nka za Bubatizo, lyo barhabâla omûka gwâge okuhika mwa Nnâmahanga.

³⁰ Nîrhu rhwêne, cici cirhuma rhucîhira omu kaga ngasi kasanzi?

³¹ Ngasi lusiku erhi ndi omu lufù, bene wîrhu; n'okwo kunali nk'okûla muli irenge lyâni muli Nnawîrhu Yezu Kristu.

³² Acibâga bunya-muntu bwône bwarhumaga nalwisa ebiryanyi e Efezi, singa bunguke buci nali nakûlamwo? Akabà abafîre barhafûka, «rhulyage rhunanywe, bulya irhondo rhwafâ»,

³³ Mumanye murharhebagwa: «Okukômera ababî kunasherêze engeso nyinjâ».

³⁴ Murhenge omu balalwe nk'oku bikwânîne, murhanacîhîra mukajira ebyâha; bulya muli mwe hali abarhishi Nyamuzinda*. Nkudesire nti enshonyi zimmugwârhe.

Kurhi abafîre bayish'ifûka

³⁵ Haligi kwône owaderha, erhi: «Kurhi abafîre bâfûke wâni? Mubiri guhi bâgalukane?»

³⁶ Eci cihwinja! Eci orhwera cirhagamwo buzîne cirhanarhanzir'ifâ.

³⁷ Na nka warhwêra, arhali omubiri gwa-murhenga gw'orhwera, ci mburho yône orhwera bûmubûmu kulyâla enali, nka ngano erhi yindi mburho.

³⁸ Nyamuzinda ye oyihà omubiri nk'oku yêne alonzize, na ngasi mburho omubiri gwâyogwâyo.

³⁹ Emibiri yoshi erhali yo miguma: ogw'abantu gubà gwâgo, ogw'ensimba gwâgo, ogw'enyunyi gwâgo, n'ogw'enfî gwâgo.

15:32 15, 32 Iz 22, 13. * 15:34 15, 34 Abakorinti baciri nka balalwe erhi ngeso zâbo z'ecipagani zirhuma.

⁴⁰ Haligi emibiri y'eby'emalunga n'ey'ebya hano nshi; ci obulangale bw'ey'eby'emalunga bubà bwâgo, n'obulangale bw'ey'ebya hano nshi bwâgo.

⁴¹ Obulangale bw'izûba bubà bwâgo, n'obulangale bw'omwêzi bubà bwâgo, n'obulangale bw'enyenyêzi bwâgo. Ciru n'enyenyêzi erhalangashana kuguma n'eyindi.

⁴² Ntyo kwo biri n'oku bufûke bw'abafû. Omubiri gunarhwêrwe guli gwa kubola, gufûke gurhaciri gwa kubola.

⁴³ Gurhwêrwa buzira bukuze, gufûke omu irenge; gurhwêrwa erhi ngonyi, gufûke guli muz-ibu.

⁴⁴ Banarhwêre omubiri gw'obunya-nyama, hafûke omubiri gw'obunya-mûka.

Akabà habà omubiri gw'obunya-nyama, han-abà n'omubiri gw'obunya-mûka.

⁴⁵ Ntyo kwo biyandisirwe, mpu: Omuntu murhanzi, Adamu, ajizirwe ciremwa cirimwo obuzîne; Adamu muzinda yêhe ajirwa mûka guhâna obuzîne.

⁴⁶ Ci arhali ec'obunya-mûka co cirhag'iboneka; ec'obunya-mubiri co cirhanga: ec'obunya-mûka cikulikire.

⁴⁷ Omuntu murhanzi† omu bidaka arhengaga, anali w'en'igulu; owa kabiri yêhe arhengaga empingu.

⁴⁸ Oku omuny'igulu ali ayôsire, kwo n'abany'igulu bayôrha, n'oku ow'omu mpingu

15:45 15, 45 Murh 2, 7. † 15:47 15, 47 Omuntu murhanzi, ye Adamu; owa kabiri, ye Yezu.

ali ayôshire, kwo n'ab'omu mpingu bayôrha‡.

⁴⁹ Na kulyâla rhwalikwo enshusho y'omuny'igulu, kwo rhukwânîne rhujekwo n'enshusho y'ow'omu mpingu§.

⁵⁰ Kwo ndesire ntya, bene wîrhu: omu-biri n'omukò* birhankayîma omu Bwâmi bwa Nyamuzinda, n'eby'okubola birhankayîma omu birhankahash'ibola.

⁵¹ Nkolaga nammubwîra ihwe: rhweshi rhurhakafà, ci rhweshi rhwayish'ihinduka kundi kundi‡;

⁵² oku irindo liguma, omu kugohya ntya, oku izù ly'omushekera muzinda; bulya bayish'ibûha omu mushekera, n'abafîre bayish'ifûka na emibiri erhankacifà, na nîrhu rhwayish'ihinduka kundi kundi.

⁵³ Bulya ogûla mubiri gubola, kukwânîne guyambale obuhashe bw'okurhabola, n'ogu mubiri gufà, kukwânîne guyambale obuhashe bw'okurhafà.

Lufû, okuhima kwâwe ngahi kuli

⁵⁴ Ci amango ogu mubiri gubola gwabà gwamâyambala obuhashe bw'okurhabola n'ogu mubiri gufà guyambala obuhashe bw'okurhafà, ly'olu luderho lw'Amandiko lwayunjula: Olufû lwahimirwe, lwamirwa n'irenge.

‡ 15:48 15, 48 Adamu ahîre iburha lyâge obuzîne bw'omubiri; Kristu aruhîre obuzîne bw'empingu. § 15:49 15, 49 Bulya

Kristu afûsire. kukwânîne nîrhu rhuyish'ifûka. * 15:50 15, 50 Omubiri n'omukò, bwo bwôrhere bw'omuntu nka arhal-imwo buzîne bwa Nnâmahanga Kristu arhudwirhîre † 15:51 15, 51 Balya bayish'ibà baciri en'igulu amango Kristu agaluka barhakafa, ci bahinduke.

⁵⁵ Lufù we, okuhima kwâwe ngahi kuli? Lufù we, akababo kâwe ngahi kaligi?

⁵⁶ Olufù ecâha ko kababo kâlwo, n'ecâha Irhegeko bwo buzibu bwâco.

⁵⁷ Ci, nêci, Nyamuzinda akonkwa, owarhuhâga okuhimana erhi Nnawîrhu Yezu Kristu orhuma!

⁵⁸ Ntyo, bene wîrhu bazigirwa, musimike, murhadundaganaga, ensiku zoshi mukaz'ijà embere omu mukolo gwa Nyakasane, bulya muman'yire oku omukolo gwinyu muli Nyakasane gurhankafa busha.

IV. Enfundiko

16

Amahano. Omusingo. Obwangà

¹ Kw'erya ntûlo y'okurhabâla* abatagatîfu, ninyu mujire nk'oku narhegekaga Ekleziya z'e Galasiya.

² Olusiku lurhanzi lw'omugobe, ngasi muguma muli mwe abîke aha mwâge ebi asigazize, na ntyo barhalindaga mpu kuhika nyishe entûlo zibul'ihânwa.

³ Hano nyisha, nayanka abà mwene mucîshozire, mbafumbase obugo n'amaruba, ensholôlo zinyu bazihêke e Yeruzalemu.

⁴ N'akabà kukwânîne nâni nyije, banagenda haguma nâni.

⁵ Nayisha emwinyu hano mbà namagera omu Macedoniya, bulya kugera kône nagera omu Macedoniya.

15:55 15, 55 Iz 25, 8; Hoz 13, 14. * **16:1 16, 1** Ntûlo y'okurhabâla abatagatîfu: Ezo nsholôlo zâli za kurhabâla abemêzi bakenyi b'e Yeruzalemu.

⁶ Ci emwinyu yôhe nkaba nayishinga nsiku, ciru nankanagerezayo amango g'empondo goshi, mwene mubè mwe mumpisa ngasi aha nanajà.

⁷ Bulya ntalonza mmubone ngera ntya kwône; nnangâlîre nti nashinga kasanzi emwinyu, Nyakasane akayêmêra.

⁸ Ci kwône nâbêra e Efezi kuhika Pentekoste;

⁹ bulya banyigulireyo olumvi lwoshi oku mukolo gwâni, n'abashombanyi baliyo banji.

¹⁰ Timoteyo akayisha, mumanye akahugalala omu karhî kinyu; bulyâla kwo akola akâni omukolo gwa Nyakasane.

¹¹ Kuziga harhajiraga owamugayaguza. Muyish'imurhabâla ampikaho n'omurhûla, bulya ndwîrhe namulinga rhwe na bene wîrhu.

¹² Mwene wîrhu Apolo naye, namugukulîre nti ajè emunda muli haguma na bene wîrhu; ci anywîre embuli mpu arhayije; ayijà amango ayumva amazire bushiru.

¹³ Mubè masù, musêre buzibu omu buyêmêre, mubè balume, munakomere!

¹⁴ Muli mwe byoshi bijirwe omu buzigire.

¹⁵ Nashub'immubwîra cindi cinwa ciguma, bene wîrhu. Murhahabiri oku Stefana n'enyumpa yâge bo barhanzirhanzi b'omu Akaya, n'oku bacîhizire bône omu mukolo gw'okurhumikira abatagatîfu.

¹⁶ Ninyu mukâkenga abantu ba bene abo na ngasi yêshi okola n'orhama haguma nabo.

¹⁷ Nsîmire obûla Stefana bo na Fortunato n'Akayiko bal'intandûla, na ntyo barhûliriza idulwe linyu lyandi emurhima.

¹⁸ Nêci, bahûmwîre omurhima gwâni n'ogwinyu. Abântu ba bene abo mukabakenga.

¹⁹ Ekleziya z'omu Aziya mpu asingi. Akwila bo na Priska bammulamusize bwenêne muli Nyakasane, n'endêko y'abemêzi babugânana aha mwâbo.

²⁰ Bene wîrhu boshi bammulamusize. Mulamu-sanye n'ehinunugurho hitagatifu.

²¹ Ogu musingo guli gwa kuboko kwâni niene, Paolo.

²² Orhazigira Nyakasane, akahera! «Maran atha!»† Nyakasane ayisha!

²³ Enshôkano ya Nyakasane Yezu ebè haguma ninyu!

²⁴ Obuzigire bwâni kuli mwe mweshi muli Kristu Yezu!

† **16:22 16, 22** «Maran atha» erhi «Marana tha»: ziri nderho za ciharamiya. Kwo kuderha: Nyakasane, ayisha! erhi Nyakasane, yisha.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e